

[Guia PLJ]

ELEMENTS DECISORIS PER APOSTAR PEL
PLA LOCAL DE JOVENTUT

Diputació
Barcelona

Àrea d'Atenció a les Persones
Gerència de Serveis d'Igualtat i Ciutadania
Oficina del Pla Jove

**Diputació
Barcelona** | Àrea d'Atenció
a les Persones

Gerència de Serveis d'Igualtat i Ciutadania
Oficina del Pla Jove

Elaboració: La Carpa. Recerca i eines per la transformació social

Juny 2011

ÍNDIX DEL DOCUMENT

1	NECESSITAT I CONTEXT DE LES POLÍTIQUES DE JOVENTUT	5
1.1	Aproximació al concepte de joventut	5
1.2	Col·lectiu juvenil i condicionants socials	6
1.3	La necessitat de fer polítiques de joventut.....	7
1.4	Les polítiques de joventut com a polítiques específiques de ciutadania	10
2	EL PLA LOCAL DE JOVENTUT. UNA EINA ESTRATÈGICA PER DESENVOLUPAR POLÍTIQUES DE JOVENTUT.....	12
2.1	Nivell organitzatiu	14
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ La regidoria i el lideratge polític. ▪ Planificació estratègica: el full de ruta ▪ Evidenciar el compromís i la complicitat de tot el consistori ▪ Visualització de l'acció política a nivell local ▪ Transversalitat de les polítiques: coordinació amb altres administracions i amb les entitats juvenils del municipi. ▪ Establir un marc de competències ben definit i pressupost propi..... ▪ Disposar d'un equip de recursos humans ▪ Establir els recursos tècnics i materials necessaris. 	<p>14</p> <p>14</p> <p>15</p> <p>16</p> <p>16</p> <p>17</p> <p>17</p> <p>18</p>
2.2	Nivell operatiu.....	19
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Coneixement de la realitat juvenil. ▪ Polítiques adaptades a les necessitats juvenils..... ▪ Vetllar per a què la lògica juvenil sigui incorporada en totes aquelles polítiques i actuacions públiques adreçades a joves..... ▪ Referència davant la població jove. ▪ Foment de la participació en la definició de polítiques públiques. Complicitat amb la gent jove. ▪ El treball amb el teixit associatiu i col·lectius de joves. ▪ El treball en valors. Joventut implicada i compromesa. ▪ Enfortiment de la cohesió social i la igualtat d'oportunitats..... 	<p>19</p> <p>19</p> <p>20</p> <p>20</p> <p>21</p> <p>21</p> <p>21</p> <p>22</p>
3	LA DECISIÓ D'APOSTAR PER UN PLJ.....	23
4	ELEMENTS I ESTRUCTURA BÀSICA DEL PLA LOCAL DE JOVENTUT.....	24
4.1	Recomanacions pràctiques per a elaborar el PLJ.....	24

4.1.1 Fase de diagnosi	25
▪ Visualització	25
▪ Anàlisi de la realitat juvenil	27
▪ Informe de diagnosi.	30
4.1.2 Document del pla local	31
▪ Marc conceptual, missió i visió del PLJ.	31
▪ Definició d'objectius generals i específics	31
▪ Programes i actuacions.....	32
▪ Metodologia del PLJ.....	33
▪ Comunicació del PLJ.....	34
▪ Recursos disponibles	34
▪ Model d'avaluació del PLJ.....	34
▪ Calendari d'implementació o temporalització	35
5 BIBLIOGRAFIA.....	37

1 NECESSITAT I CONTEXT DE LES POLÍTIQUES DE JOVENTUT

1.1 Aproximació al concepte de joventut

Es difícil trobar una definició al concepte de joventut que englobi la complexitat i la heterogeneïtat d'aquest col·lectiu. Si la construcció de les trajectòries ha canviat al llarg dels últims 20 anys passant d'unes biografies lineals, quasi deterministes, a unes biografies obertes (incertesa que amb la precarietat vital actual s'ha convertit en risc), no és menys cert que, malgrat que parlem d'una nova realitat juvenil, hi ha característiques estructurals, que mantenen intactes les necessitats d'intervenció de les polítiques públiques en el sentit de generar oportunitats d'igualtat entre les persones joves.

A nivell operatiu, tal i com recull la Llei de Polítiques de Joventut de Catalunya, les persones considerades joves són les situades en la forquilla d'edat compresa entre els 16 i els 29 anys (ambdós inclosos). Malgrat aquesta acotació, més administrativa que real, aquesta es pot matisar, ja que els canvis estructurals i l'actual context socioeconòmic i polític contribueixen a dilatar aquesta etapa vivencial a uns extrems que anys enrere haguessin semblat inversemblants. Així doncs, la complexitat de la joventut i la diversitat de polítiques que s'hi adrecen aconsellen ser oberts en les fronteres de l'edat. En aquest sentit, a l'hora de dissenyar polítiques de joventut caldrà definir els límits d'edat que més s'adeqüin a l'objectiu de la nostra actuació.

Per tal d'acotar més aquesta definició de joventut, es pot afirmar que les persones joves són un col·lectiu que es caracteritza, entre d'altres coses, per uns contextos o circumstàncies que condicionen el seu ple exercici de la ciutadania, i que, per tant, tenen la necessitat de veure garantit el seu accés als recursos i aprenentatges socials, polítics, econòmics i culturals.

Parlem de joventut perquè les persones joves es caracteritzen per la circumstància comuna de trobar-se subjectes a desavantatges per raó d'edat. Considerem que per aquest motiu cal transcendir la idea que la joventut és una etapa de transició cap a la vida adulta i una etapa plena de la vida, i **entendre la joventut com una etapa d'aprenentatge, de construcció i d'afirmació de la plena ciutadania dels i les joves.**

La joventut és una etapa en què l'individu adquireix, realitza i consolida unes posicions personals bàsiques en tots els camps. L'assoliment d'aquestes posicions determina el final de l'etapa juvenil i configura en gran mesura el rol social que ocuparà aquest individu la major part de la seva vida. En general, doncs, **es pot afirmar que l'experiència de la joventut marca el desenvolupament de la vida adulta** en un doble sentit: la inèrcia biogràfica dels orígens deixa la seva petjada, i l'assoliment de les posicions personals bàsiques es produeix sempre en circumstàncies canviants (si més no a les societats contemporànies) de manera que es

dóna lloc a certa mobilitat social. Al llarg d'aquesta etapa, doncs, es defineix un procés d'autoconstrucció dinàmic.

Aproximacions al concepte de Joventut.

Joventut com a transició

La joventut és una etapa de transició que consisteix en el pas de la infantesa a la vida adulta. La joventut és el període en que els i les joves s'emancipen de la família i aconsegueixen l'autonomia característica dels adults. Els factors de desigualtat socials condicionen aquestes trajectòries.

Joventut com a etapa plena

La joventut com a una etapa plena de la vida, definida en positiu a partir de l'autonomia individual i el desig de multiplicar experiències vitals. Per tant, la joventut no s'ha d'entendre com un procés de transició a la vida adulta, sinó com una etapa en si mateixa en què la principal raó de ser és gaudir de les experiències per tal de construir la seva pròpia identitat.

Joventut com a ciutadania

La joventut entesa com una etapa d'assoliment de plena ciutadania en la mesura que les persones adquireixen i posen en pràctica els drets i deures socials. És un procés a través del qual cada persona defineix el seu projecte vital. El context actual propicia una gran diversitat de trajectòries, i al mateix temps, majors dificultats per posar en pràctica l'exercici de la plena ciutadania. Podem dir que el que converteix els i les joves en ciutadans no és la possessió d'una sèrie de drets, sinó activar-los en la pràctica.

1.2 Col·lectiu juvenil i condicionants socials

Si bé hem dit que la població jove presenta com a característica comuna un condicionant per raó d'edat en vers la resta de població, és evident que l'heterogeneïtat de la població jove també presenta una sèrie de condicionants presents en el conjunt de la població, relacionats principalment amb factors com són el gènere, la classe social, l'ètnia o el lloc d'origen.

Com hem vist, les polítiques de joventut es vinculen principalment a la garantia de construcció del propi projecte de vida i des d'aquest punt de vista, els 16 anys representen l'edat civil d'emancipació, i l'edat en què hom es pot incorporar al món laboral i començar a triar itineraris formatius de forma voluntària.

En aquest sentit, cal tenir en compte que per a que les persones joves puguin construir amb garanties el seu propi projecte de vida, cal atendre a les implicacions derivades de determinades trajectòries vitals, i per tant, la joventut no és un període que comenci de zero. La càrrega o bagatge que cada persona acumula durant el seu procés de creixement, condiona les oportunitats i possibilitats de definir amb condicions d'igualtat el seu propi projecte de vida.

Així doncs, la no igualtat d'oportunitats, les implicacions vinculades a la cohesió social, o simplement, les especificitats territorials condicionen aquestes trajectòries futures. Dit d'una altra manera, el context social, econòmic i cultural de partida condicionarà les oportunitats d'accés a la plena ciutadania del/la jove.

Per tant, les polítiques de joventut han de garantir que les persones joves no pateixin discriminació per raó d'edat o altres factors, a l'hora d'exercir la ciutadania, que és el que els ha de permetre definir i construir un projecte de vida propi.

1.3 La necessitat de fer polítiques de joventut

Les polítiques generalistes o implícites pensades, dissenyades i implementades per les administracions públiques no han estat prou eficaces a l'hora de resoldre les dificultats i necessitats específiques dels i les joves. Per tant, es fa evident la necessitat de treballar i potenciar unes polítiques públiques pensades, destinades i protagonitzades pels i per als joves: les polítiques de joventut.

L'existència de polítiques explícites de joventut són necessàries en la mesura que la pròpia condició de jove esdevé un motiu de discriminació en la construcció del propi projecte de vida. En definitiva, **les polítiques de joventut han de facilitar l'accés als recursos socials, polítics, econòmics i culturals, i promoure l'aprenentatge de les habilitats socials necessàries, per tal de garantir l'exercici de la plena ciutadania.**

Des d'aquest punt de vista, es reconeix a les persones joves com a ciutadans i ciutadanes, amb el dret, la responsabilitat i la capacitat de decidir sobre la pròpia vida i incidir sobre la vida col·lectiva.

Polítiques implícites de joventut

Són aquelles que afecten als i les joves però que es fan sense reconèixer-les com a polítiques específiques de joventut, com per exemple polítiques de treball, educació, habitatge, etc.

Polítiques explícites de joventut

Són aquelles que tradicionalment s'han assignat a les àrees de joventut, orientades a fomentar l'adquisició d'hàbits socials i de valors, a la creació i experimentació cultural, com per exemple les polítiques d'oci, culturals, associacionisme, etc.

Una forma de classificar les polítiques de joventut realitzades al nostre territori, és a través de la divisió entre polítiques nuclears i polítiques perifèriques. Entenem per polítiques nuclears, aquelles accions que intervenen directament en la trajectòria social de la població jove, com poden ser aquelles relacionades amb la formació, l'ocupació o l'exclusió

social. Per altra banda, les de caràcter perifèric són aquelles que intenten millorar la qualitat de vida de la població jove, però tenen un impacte menor, en la mesura que determinen menys la seva biografia social, però sí la seva esfera personal.

A Catalunya de forma tradicional, aquesta divisió entre polítiques nuclears i perifèriques ha seguit un desplegament sovint caracteritzat pel nivell competencial i capacitat econòmica de les diferents administracions que les han desenvolupat. D'aquesta manera, històricament, des dels municipis i l'administració local s'han realitzat majoritàriament polítiques de caràcter *perifèric*, mentre que el desenvolupament de polítiques *nuclears* ha estat liderat per administracions de govern (Estat i autonòmic). **En l'actualitat, des de les administracions locals, que desenvolupen les polítiques de proximitat, s'està treballant de manera global tan en aspectes relacionats amb les polítiques nuclears com amb les perifèriques.**

Així doncs, a la pràctica, sembla que s'ha superat aquesta diferenciació en les polítiques de joventut, el que ha de permetre trobar l'equilibri entre les actuacions perifèriques i les actuacions nuclears, amb l'objectiu d'afavorir el desenvolupament dels projectes vitals.

Les **polítiques de proximitat** que realitzen les administracions locals, les han portat a realitzar actuacions en terrenys sense tenir competències, però gràcies al coneixement del context real. Això ha permès abordar de manera més directa les diferents inquietuds, necessitats i problemàtiques de les persones joves, fet que ha comportat polítiques més eficaces i ajustades a la realitat, evidenciant la **conveniència d'abordar les polítiques de joventut des d'una òptica global i transversal.**

La transversalitat en les polítiques de joventut és necessària en tan que és imprescindible el treball conjunt i coordinat de les diferents regidories i àrees, que incideixen d'alguna manera en el desenvolupament del propi projecte vital dels i les joves. Sens dubte, aquí pren especial rellevància el lideratge de la regidoria de joventut com a catalitzador de l'acció local adreçada a la joventut.

Finalment, també és necessari el treball interinstitucional entre les diferents administracions del territori, com a mètode per coordinar la diversitat d'agents i institucions que es troben implicats en el desenvolupament de les polítiques de joventut.

Aproximacions a les polítiques de Joventut.

Polítiques de transició

Les polítiques de transició estan relacionades amb el concepte de joventut associat a la transició cap a la vida adulta. Són aquelles que permeten als i les joves l'adquisició dels recursos per controlar les seves vides, afavorint la transició de la gent jove a la vida adulta. Es prioritzen més les actuacions destinades al camp econòmic i social que no pas les del camp vivencial i cultural. Per aquest motiu, es troben més centrades en aspectes nuclears que no pas perifèrics.

Polítiques afirmatives

Tradicionalment les polítiques afirmatives s'han relacionat amb el concepte de joventut com a etapa plena de la vida. Així doncs, s'associaven a les polítiques explícites, relacionades amb el món cultural i vivencial. Tot i aquesta simplificació, les polítiques afirmatives van més enllà, ja que també fan referència a les polítiques encaminades a fomentar l'adquisició de valors i habilitats socials, el foment de processos d'experimentació i creació, etc.

Polítiques de ciutadania

Els objectius de les polítiques de joventut són afavorir la consecució dels projectes de vida autònoma de la gent jove, i alhora facilitar que puguin obtenir i posar a la pràctica els recursos i competències que permeten assolir la plena ciutadania. És en aquest context quan té sentit parlar de polítiques globals, transversals i interinstitucionals, superant i englobant els diversos enfocaments que tradicionalment s'han dut a terme.

La consolidació d'un projecte de vida individual i col·lectiu, es fonamenta en l'adquisició de recursos, habilitats i capacitats encaminades en l'assoliment d'autonomia. Cal doncs, fer possible que els i les joves adquireixin les capacitats i motivacions que els permeti arribar a ser subjectes autònoms i actuar com a ciutadans en l'esfera pública.

Diferents àmbits es poden considerar essencials per assolir aquesta autonomia, com poden ser l'accés a l'habitatge i al treball, però també hem de considerar d'igual importància l'adquisició d'hàbits socials, habilitats i coneixements, imprescindibles per construir un projecte de vida autònom i de plena adaptació social.

En l'actual context socioeconòmic, elements com la lluita contra el fracàs escolar, la precarietat laboral juvenil, l'accés a l'habitatge, la sanitat de qualitat, la prevenció de l'exclusió...així com ajudes i mesures per facilitar les trajectòries educatives i d'autonomia personal són, entre d'altres, elements fonamentals per crear condicions favorables per que els joves, especialment els que es troben en unes condicions de vida menys propícies, puguin actuar com a ciutadans i ciutadanes.

És per tot això, que cal incidir en aquesta visió global de les polítiques de joventut, per tal de millorar l'accés als recursos i promoure l'exercici de la plena ciutadania.

1.4 Les polítiques de joventut com a polítiques específiques de ciutadania

Les polítiques de joventut enteses com a polítiques de ciutadania, **tenen com a principals objectius afavorir l'exercici de la ciutadania i la capacitat d'incidir en la transformació social de la gent jove.**

El desafiament al que s'enfronten les polítiques públiques, i per extensió les de joventut, és situar el terme de ciutadania en el lloc central que li correspon.

L'exercici de la ciutadania contempla la garantia d'accés als recursos culturals, socials, econòmics i polítics tan de forma individual com col·lectiva, proporcionant les capacitats necessàries per incidir de manera activa i conscient en els processos decisoris. Tanmateix, el concepte de ciutadania ha de dotar de les habilitats necessàries per promoure la incidència en la transformació social, en vistes ha garantir una major igualtat d'oportunitat per a les persones i una disminució de les desigualtats socials, encaminat a la consecució d'una societat més justa, igualitària i lliure.

Ser ciutadà o ciutadana no és un procés que s'hagi d'aconseguir només a través dels drets lligats a l'edat, sinó que és un procés fluid i d'aprenentatge que es construeix a partir de la pràctica i de l'experiència cívica dels i les joves, i com adquireixen els recursos que necessiten i els tipus de pràctiques que desenvolupen per operar en l'àmbit públic.

És per això, que cal fomentar la creació d'entorns educatius, socials i institucionals que afavoreixin la seva implicació en termes de responsabilitat social i col·lectiva, on puguin desenvolupar la seva identitat cívica com a membres de la comunitat sobre bases dinàmiques i participatives.

Les polítiques de joventut comparteixen aquests mateixos objectius, l'exercici de la plena ciutadania i la capacitat d'incidir en la transformació social. Per tal d'assolir-los, es centren en dos grans eixos vertebradors, com són l'autonomia i l'apoderament dels i les joves.

Els conceptes d'autonomia i l'apoderament van encaminats a la capacitació de les persones joves, per tal que puguin definir de manera autònoma un projecte de vida propi i amb plenes garanties.

Autonomia

Parlem d'autonomia per fer referència a l'adquisició de les capacitats necessàries tan a nivell personal com col·lectiu, per decidir els propis itineraris de vida. El concepte d'autonomia pretén anar més enllà del concepte tradicional d'emancipació.

Apoderament

Donar eines i recursos als i a les joves per a que aconseguixin una major visibilitat, promovent el seu protagonisme cívic i, en conseqüència, fer-los participants de les possibilitats de transformació social.

Un factor que s'ha de valorar a l'hora de dissenyar les polítiques de joventut, és la conveniència que aquestes siguin **proactives**, amb **capacitat d'anticipar-se a les diferents i noves situacions**, que puguin sorgir entre la població jove. Aquesta capacitat d'anticipació, ha de permetre desenvolupar estratègies per tal d'avançar-se a nous escenaris de futur.

Per acabar, també és interessant proposar-nos quatre mecanismes de treball propis a l'hora de desenvolupar polítiques de joventut:

- La participació, com a mecanisme de treball que ha d'estar present tant en el disseny de serveis i programes, com en la seva execució.
- La interlocució, com a mecanisme de comunicació adequada i permanent, propera a les necessitats i interessos dels i les joves.
- L'acompanyament, garantint l'accés als recursos, però també a la seva utilització, i l'orientació per a la presa de decisions.
- La capacitació, el component educatiu que ha d'estar present en totes les accions.

2 EL PLA LOCAL DE JOVENTUT. UNA EINA ESTRATÈGICA PER DESENVOLUPAR POLÍTIQUES DE JOVENTUT.

En aquest apartat del document, presentem tot un seguit d'arguments que defineixen la necessitat d'establir un marc polític d'actuació específic per a les polítiques de joventut municipals. Els representants polítics i tècnics municipals, han d'apostar per un treball coherent i seriós de disseny i implementació, apostant per les **polítiques globals** com a eines per dotar d'**autonomia** i **apoderament** a la població jove.

Una de les eines amb que compten els municipis per al desenvolupament de les seves polítiques de joventut és el **Pla Local de Joventut (PLJ)**. Tot i que no és l'únic instrument, en els darrers anys els Plans Locals s'han consolidat com a documents estratègics de referència per al desenvolupament de les polítiques de joventut.

Definició de Pla Local de Joventut:

El Pla Local és l'eina de treball que ens ha de permetre fer polítiques integrals de joventut des de la proximitat del nostre municipi. És un instrument que ha de respondre a les circumstàncies pròpies de cada realitat, pel que representa el marc estratègic que dóna cobertura i sentit a les polítiques de joventut.

El PLJ té una vigència de 4 anys i acostuma a coincidir amb la durada del mandat municipal. Des de la seva perspectiva integral, ha de servir per **planificar i estructurar** a curt i mig termini les polítiques i accions de joventut.

A **nivell estructural**, en el PLJ es poden diferenciar dues fases principals. Una primera és la **Diagnosi**, on es recullen les principals característiques de la realitat juvenil del municipi, amb la detecció de les necessitats i l'anàlisi de les principals problemàtiques. La segona fase és la de **Disseny o Document del PLJ**, i és en aquest apartat on es defineixen els objectius, programes i actuacions a desenvolupar.

El PLJ integra totes aquelles **actuacions adreçades a la població jove**. D'aquesta manera apareixeran les que realitza la pròpia Regidoria de Joventut, les realitzades per altres àrees municipals i també per altres administracions. A més, també permetrà recollir què és el que s'està realitzant al municipi per als i les joves des del teixit associatiu del territori.

En conclusió, i a **nivell metodològic**, per a la realització i implementació del PLJ s'han de tenir en compte tres aspectes fonamentals: **la interdepartamentalitat, la interinstitucionalitat, i la participació de la població jove**, tant en la elaboració del PLJ, com en la posterior implementació.¹

¹ En el tercer punt d'aquest document, desenvoluparem més acuradament tant el nivell estructural com el metodològic els diferents elements que conformen el PLJ.

El PLJ permet prioritzar línies de treball, identificar problemes, vetllar per les actuacions, plantejar objectius i metodologies, i millorar les actuacions realitzades a través de l'avaluació, així com planificar noves accions en funció dels resultats.

En definitiva, el PLJ és una eina que ens aporta un seguit d'elements que **reforcen l'estructura i el posicionament de la Regidoria**, i ens permetrà desenvolupar les actuacions encaminades a **capacitar la població jove**. Així doncs, apostar per les polítiques de joventut ens proporciona certs avantatges que es concreten en dos nivells:

- **Un primer nivell, que anomenem organitzatiu**, enfocat en línies generals a la definició del paper que ha de tenir la Regidoria de Joventut, i com s'ha de situar dins de les dinàmiques de funcionament d'un ajuntament.
- **Un segon nivell, que anomenem operatiu**, és el que ha de permetre assolir els objectius definits, a partir de les accions concretes que tenen incidència directa amb la població, i que donen visibilitat al treball que es realitza des de la Regidoria.

A continuació es desenvolupen per a tots dos nivells plantejats, organitzatiu i operatiu, aspectes que justifiquen i posen de manifest la necessitat de consolidar i potenciar les polítiques de joventut en el municipi.

Nivell Organitzatiu

- La Regidoria i el lideratge polític.
- Planificació estratègica: el full de ruta.
- Evidenciar el compromís i la complicitat de tot el consistori.
- Visualització de l'acció política a nivell local.
- Transversalitat de les polítiques: coordinació entre administracions i entitats juvenils del municipi.
- Estructura i recursos de la Regidoria.

Nivell Operatiu

- Coneixement de la realitat juvenil.
- Polítiques adaptades a les necessitats juvenils.
- Vetllar pel treball de les polítiques públiques en clau i lògica juvenil.
- Referència davant la població jove.
- Foment de la participació en la definició de polítiques públiques. Complicitat amb la gent jove.
- El treball amb el teixit associatiu.
- El treball en valors. Joventut implicada i compromesa.
- Enfortiment de la cohesió social i la igualtat d'oportunitats.

2.1 Nivell Organitzatiu

En aquest primer nivell destacarem aquells elements clau que estan vinculats al paper i rol que ha d'assumir la Regidoria de Joventut per tal de desenvolupar el PLJ. La majoria estan lligats al convenciment i treball polític que suposa el fet d'apostar pel PLJ. D'aquesta manera, aquest treball i implicació, ens aportarà un seguit d'elements que enfortiran l'estructura de la pròpia Regidoria.

- **La regidoria i el lideratge polític.**

L'existència d'un/a responsable polític/a en l'àmbit de la joventut, és un element essencial per tal de poder desenvolupar les polítiques de joventut municipals. El regidor/a de joventut, ha d'exercir el **lideratge** necessari per definir quines seran les línies estratègiques que es seguiran a l'hora de dissenyar i implementar les polítiques adreçades als i les joves del municipi.

Aquestes grans línies estratègiques estaran recollides en el Pla Local de Joventut, ja que són les que defineixen el projecte polític municipal en matèria de joventut. Per altra banda, a l'hora de dissenyar el PLJ, és important comptar amb la participació de la població jove, del teixit associatiu juvenil, i dels agents i professionals que treballen en l'àmbit de la joventut. Sense aquesta participació, sobretot la dels i les joves, no estarem donant legitimitat al nostre projecte, i tindrem una important mancança al llarg de tot el procés.

Per aquest motiu, és indispensable que el PLJ compti amb la **responsabilitat política de la Regidoria de Joventut**, que assumeixi com a pròpies les polítiques de joventut que queden recollides al PLJ, i que han estat **definides conjuntament** pels representants municipals (polítics i tècnics), població jove (associada i no associada), i els agents socials i professionals.

El lideratge polític és el motor de les polítiques juvenils, assumint-ne tota la responsabilitat i exercint-ne la representativitat que se'n desprèn. A més a més d'aquest lideratge necessari per endegar el PLJ, es fa evident la necessitat de comptar amb una **estructura estable dins l'organigrama municipal**, que permeti articular les polítiques de joventut que es desenvolupen. **El PLJ consolida el paper de la Regidoria, i manté la seva estructura dins l'organigrama municipal**, tant a nivell polític com tècnic, garantint una continuïtat i estabilitat, que permeti dissenyar polítiques de joventut a curt, mig i llarg termini.

- **Planificació estratègica: el full de ruta**

El PLJ és el document estratègic que serveix primer per estructurar i en segon lloc per planificar les polítiques de joventut en el nostre municipi.

Primer dóna estructura, ja que recull què és el que s'està treballant i sobre quins àmbits s'incideix amb més o menys força; i en segon lloc també planifica, ja que **es converteix en el full de ruta a seguir** per implementar aquelles polítiques i actuacions que han d'incidir sobre la població jove del municipi.

D'aquesta manera, la visió estratègica que aporta la realització del PLJ, permet marcar un full de ruta i gaudir d'un instrument de planificació, tant en el disseny, gestió i implementació de polítiques públiques amb la participació dels i les joves, l'ajuntament i la resta d'agents.

Permet disposar d'un instrument sòlid, impregna les actuacions d'una determinada filosofia, valors, forma de fer, etc. i incorpora elements teòrics i pràctics orientats a l'acció i a la reflexió en clau juvenil.

El fet que el PLJ tingui una vigència de 4 anys, i que moltes vegades coincideix amb el propi mandat d'un càrrec electe, implica una lògica de treball i de reflexió de planificació, que evidencia la conveniència de treballar amb objectius de mig i llarg termini. D'aquesta manera, amb una visió de treball espaiada en el temps, el PLJ es prou flexible per permetre modificar i tenir capacitat de canvi en front d'una nova realitat juvenil.

▪ **Evidenciar el compromís i la complicitat de tot el consistori**

El PLJ és una eina que fomenta el **treball interdepartamental** en les dinàmiques de treball internes de l'Ajuntament, és un element que reforça i reconeix el **lideratge de la Regidoria de Joventut** en l'àmbit de les polítiques de joventut municipals. En aquest sentit, el PLJ evidencia el paper central de la Regidoria de Joventut dins l'Ajuntament, en la definició i implementació de les actuacions dirigides a la població jove.

La seva lògica de treball interdepartamental, **permet explicitar el compromís de la resta d'àrees, la complicitat del consistori i millorar la visibilitat de la Regidoria** en front la resta de departaments. A aquest fet, se li suma l'aprovació del document final del PLJ pel Ple municipal, que compromet la seva implementació i posada en marxa a totes les àrees implicades.

El PLJ – com a Pla Director- és un document tangible, ordenat i seriós de les polítiques de joventut. El **compromís de la resta d'àrees implicades** es fa visible en el PLJ, que recollirà totes aquelles actuacions adreçades a joves que es desenvolupen al municipi, especificant quines estan impulsades per la Regidoria de Joventut, quines per altres regidories, i en quins casos es realitzen a través del treball coordinat entre diferents regidories o institucions.

D'aquesta manera, s'afavoreix la visibilitat del treball realitzat de la pròpia Regidoria, reforçant la necessitat de mantenir la seva estructura com a element central en la realització de les polítiques de joventut municipals.

▪ **Visualització de l'acció política a nivell local**

El PLJ fomenta i ordena el treball que es realitza a nivell intern en el propi consistori en relació a les polítiques de joventut, i per altra banda, també serveix d'amplificador i de document de referència per a la població jove del municipi.

El PLJ recull, entre altres aspectes, el conjunt de serveis i equipaments destinats a la població, i defineix l'estratègia en l'àmbit de la **informació** i de la **comunicació** entre la Regidoria i la gent jove del municipi. Aquests elements, juntament amb el foment de la participació juvenil, tant en la fase d'elaboració del PLJ, com en la posterior implementació, reforcen els vincles entre la Regidoria i la població jove, i per tant, contribueixen a millorar la **visibilitat de la Regidoria de Joventut** entre els i les joves del municipi.

A través d'aquesta major extensió i impacte sobre la població jove, afavorint el treball de proximitat i de coneixement del context sociopolític i cultural dels i les joves, es facilita la creació de processos i el desenvolupament de dinàmiques que potencien la interrelació i coneixement mutu. D'aquesta manera **l'apropament entre Administració i la població juvenil potencien la figura del regidor de Joventut com a cap visible referent i interlocutor.**

▪ **Transversalitat de les polítiques: coordinació amb altres administracions i amb les entitats juvenils del municipi.**

Un dels aspectes destacats del PLJ és la seva **transversalitat**, ja que recull el conjunt d'actuacions adreçades a joves desenvolupades per les diferents regidories, per la resta d'administracions i pel teixit associatiu. Això permet abordar les polítiques de joventut des d'una òptica global, permet donar coherència a les polítiques juvenils amb una visió integral i transversal, així com la creació de xarxes a nivell intersectorial, per tal de donar resposta a les diferents necessitats existents en diversos àmbits de la vida dels i les joves.

Per poder desenvolupar les polítiques municipals de joventut d'una manera global, caldrà que en el PLJ s'estableixin **protocols de coordinació** entre regidories, institucions i teixit associatiu juvenil, així com **mecanismes de comunicació** entre totes les parts implicades en el desenvolupament de les actuacions adreçades a la gent jove.

Així doncs el treball transversal permet veure quines són les polítiques que s'estan duent a terme en l'actualitat (què s'està fent en matèria de joventut) i quina és la realitat juvenil al municipi (necessitats, problemàtiques, oportunitats, aspiracions, ...).

- **Establir un marc de competències ben definit amb pressupost propi.**

El Pla Local de Joventut permet definir quin és el paper que ha de jugar la regidoria de Joventut en el disseny i desenvolupament de les polítiques de joventut municipals, i quins han de ser els **mecanismes de coordinació**, tant interns de la pròpia regidoria, com entre les diferents regidories de l'Ajuntament. Així doncs, es definiran quines seran les **competències** de la Regidoria de Joventut en el context de les polítiques municipals, i la relació que s'establirà amb la resta de regidories, establint els protocols de comunicació i coordinació, que permetin **treballar d'una manera global** les polítiques destinades a la població jove.

És evident que un dels elements determinants a l'hora de desenvolupar polítiques públiques és **comptar amb els recursos** per portar a la pràctica les actuacions necessàries. El Pla Local de Joventut ha de recollir quins són aquests recursos disponibles a nivell pressupostari, i ha de permetre identificar quins són els recursos tècnics, humans i materials necessaris, per tal de poder desenvolupar els projectes en l'àmbit de les polítiques de joventut, el que permetrà evidenciar les **necessitats pressupostàries de la regidoria**.

Un primer element fonamental amb que ha de comptar la Regidoria de Joventut per poder desenvolupar les seves competències, és un **pressupost propi**, que permeti gestionar, planificar i portar a terme les actuacions impulsades des de la pròpia Regidoria. Tot i això, cal tenir present, que la lògica interdepartamental i interinstitucional del PLJ, comporta que la totalitat de les actuacions destinades a la població jove **no depenen exclusivament del pressupost de la Regidoria de Joventut**.

En aquest sentit, **el PLJ ha de disposar d'un pressupost propi per al seu desenvolupament**, que moltes vegades pot coincidir amb el pressupost de la Regidoria de Joventut, i que ha de ser defensat davant de possibles interferències des d'altres àrees. El fet que el desplegament de molts dels programes del PLJ no depengui de Joventut sinó d'altres àrees municipals, fa necessari **assignar part del pressupost de la resta de regidories implicades**.

És en aquest punt on el treball i esforç del/la Regidor/a de Joventut s'haurà d'evidenciar per tal de lligar la col·laboració a nivell polític amb la resta de representants i àrees, que garanteixin la seva implicació a nivell pressupostari.

- **Disposar d'un equip de recursos humans**

En relació als recursos pressupostaris, **els recursos humans**, també han de ser els suficients per garantir els projectes en matèria de joventut. Existeixen diferents elements que poden determinar el nombre de recursos que el desplegament del PLJ fa necessaris, com poden ser la mida poblacional, els equipaments juvenils existents o la seva dispersió territorial. Tot i aquests elements, és indispensable per a cada realitat

municipal poder comptar amb els **recursos humans i tècnics suficients per garantir el correcte desenvolupament**.

En aquest sentit, volem remarcar que **no hi ha un model estable de personal mínim necessari**. En l'àmbit de les polítiques de joventut, i concretament, en el context de les que acostumen a ser impulsades des de les Regidories de Joventut, es poden identificar 4 rols principals en funció de les tasques que desenvolupen:

- Regidor/a: lideratge del projecte polític i definició de línies estratègiques.
- Tècnic/a de Joventut: planificació i gestió dels projectes i actuacions en Joventut.
- Dinamitzador/a: treball directe amb els col·lectius juvenils.
- Informador/a: orientació i assessorament.

Per cada municipi, el nombre de personal que desenvoluparà aquests rols podrà variar en funció de la seva realitat, els seus recursos, els serveis que desenvolupa, l'existència d'un equipament juvenil, etc.

Així doncs, el PLJ ha de permetre copsar d'una manera realista les necessitats pressupostàries de la regidoria per poder realitzar les polítiques de joventut adients, que donin resposta a les necessitats i aspiracions de la població jove del municipi.

▪ **Establir els recursos tècnics i materials necessaris.**

Un altre element lligat amb els recursos necessaris, és comptar amb espais i equipaments que permetin desenvolupar projectes i oferir serveis a la població jove. En la mesura del possible, és convenient que aquests espais i equipaments estiguin **destinats específicament a la població jove**, per tal de facilitar el desenvolupament de les polítiques de joventut, i fomentar la visibilitat d'aquests equipaments entre la població jove. Això permetrà millorar la relació entre joves i la Regidoria de Joventut.

El PLJ ha d'identificar quines són les **necessitats municipals** en matèria d'equipaments i espais juvenils, en funció dels serveis adreçats a la població jove que s'ofereixen al municipi, i de les diferents realitats, necessitats i inquietuds de la població jove.

2.2 Nivell Operatiu

El nivell operatiu fa referència a aspectes més pràctics, lligats al desenvolupament de les línies d'actuació i als objectius marcats per la Regidoria. L'assoliment de tots aquests àmbits ens permetrà primer, incidir en les problemàtiques, necessitats i inquietuds dels i les joves; segon, establir una relació directa i propera entre la població juvenil i l'administració local; i en tercer lloc, avançar en la construcció d'una societat més activa i participativa en l'esfera pública. Són elements de concreció que tindran un impacte directe sobre la població juvenil.

▪ **Coneixement de la realitat juvenil.**

El coneixement de la realitat juvenil específica de cada municipi és fonamental per tal de poder dissenyar polítiques de joventut que s'adeqüin a les diferents realitats juvenils, i que permetin donar resposta a les diferents necessitats i oportunitats existents a nivell municipal. La elaboració del PLJ permet fer una fotografia de l'estat actual de la nostra població jove, i dissenyar les millors polítiques per donar-hi resposta.

El Pla Local de Joventut aportarà aquest **coneixement de la realitat dels i les joves** del municipi. Abans de començar la fase de disseny del PLJ, en la que es defineixen objectius i actuacions, cal realitzar una anàlisi de la realitat juvenil del municipi, combinant tècniques quantitatives i qualitatives (sempre que sigui possible), que permeti realitzar una diagnosi de la situació actual. Per tant, l'elaboració d'un PLJ, ha d'aportar **informació sobre diversos àmbits de la vida dels i les joves** del municipi, el que permetrà conèixer millor quins són els seus hàbits, les seves inquietuds, les seves problemàtiques, la seva percepció de la vida al municipi, etc.

▪ **Polítiques adaptades a les necessitats juvenils.**

Aquest coneixement de la realitat juvenil ha de permetre també un major apropament de la Regidoria a la diversitat existent entre la població jove, copsant així les **diferents sensibilitats existents**, que hauran de ser tingudes en compte a l'hora de dissenyar les polítiques de joventut municipals. La **població jove és heterogènia**, pel que caldrà un coneixement de la diversitat existent, que permeti donar **respostes específiques** a realitats específiques.

Com s'ha comentat, cal conèixer quina és la realitat dels i les joves, com a punt de partida per a la definició de les línies estratègiques a seguir, i de les actuacions a desenvolupar. El coneixement de la realitat juvenil ha de permetre dissenyar **polítiques més realistes i eficaces**, adaptades a les necessitats dels i les joves del municipi.

- **Vetllar per a què la lògica juvenil sigui incorporada en totes aquelles polítiques i actuacions públiques adreçades a joves.**

El Pla Local de Joventut, tal i com s'ha comentat anteriorment, és una eina per planificar les polítiques de joventut que es desenvolupen al municipi, i per tant, és el document marc de referència a l'hora de realitzar les polítiques i actuacions adreçades a joves.

En aquest sentit, el PLJ ha de permetre a la Regidoria de Joventut fomentar que totes les actuacions impulsades des de l'Ajuntament, adreçades a la població jove, en facin en clau juvenil, seguint sempre una **lògica juvenil** que tingui en consideració les especificitats i característiques definitòries d'aquest col·lectiu.

La lògica juvenil ha de ser entesa com la forma pròpia que tenen els i els joves d'estructurar el seu pensament i manifestar les seves accions, dinàmiques, estils i formes de vida. Aquesta lògica cal preservar-la sempre a l'hora de dissenyar polítiques per a joves, el que ens marcarà el camí a seguir i ens orientarà sobre les necessitats i expectatives del col·lectiu en àmbits tan diversos com la salut, l'habitatge, l'oci, etc.

Però no totes les polítiques orientades a la població jove són impulsades o realitzades per la Regidoria de Joventut, ja que altres regidories, administracions o agents socials, desenvolupen actuacions en diversos àmbits dirigides a joves.

D'aquesta manera, el PLJ, ha de servir per **coordinar i donar coherència al conjunt de polítiques de joventut** desenvolupades al municipi, fomentant els mecanismes de coordinació interns entre regidories de l'Ajuntament, i de forma externa, amb altres agents socials que realitzen actuacions dirigides a joves.

- **Referència davant la població jove.**

El Pla Local de Joventut recull per una banda, el conjunt de serveis i equipaments destinats a la població jove del municipi, i per l'altre, defineix les estratègies a seguir en matèria de comunicació i informació, que han de permetre una major interacció entre la població jove i la Regidoria de Joventut.

Amb el PLJ s'aconsegueix una millor **visibilitat dels serveis i actuacions** destinades a la població jove, i la **potenciació dels canals de comunicació**. La Regidoria de Joventut potencia així el seu paper de referent davant la població jove en matèria de polítiques de joventut.

Així doncs, el PLJ permet dissenyar estratègies per tal de millorar el coneixement que els i les joves tenen dels serveis adreçats a la població jove. D'aquesta manera s'afavoreix la **identificació dels referents municipals** en l'àmbit de les polítiques de joventut.

- **Foment de la participació en la definició de polítiques públiques. Complicitat amb la gent jove.**

Una participació activa en la presa de decisions és fonamental per a garantir la capacitat de les persones joves d'incidir en els diversos aspectes que afecten a les seves vides. Per tant, la **possibilitat de participar dels i les joves** en la definició de les polítiques de joventut és un element essencial en la **consecució de la plena ciutadania**.

Un aspecte a tenir present en l'elaboració del Pla Local de Joventut és el **foment de la participació juvenil**. Tant en la fase de diagnosi com en la de disseny, es convenient que la població jove (associada i no associada), puguin participar activament.

El PLJ permet definir mecanismes, dinàmiques i espais d'interlocució per tal de potenciar la **participació en el desenvolupament i implementació** de les polítiques de joventut, que permetran aconseguir un nivell de cogestió per part dels i les joves que participen.

La consolidació d'aquests mecanismes i espais de participació i interlocució entre joves i la Regidoria de Joventut, son importants a l'hora de **fomentar la complicitat** entre la població jove i el personal tècnic i polític de la regidoria.

- **El treball amb el teixit associatiu i col·lectius de joves.**

Les entitats juvenils són un espai, tot i que no és l'únic, que tenen els i les joves de participar activament en la vida social del municipi. El **treball conjunt entre les entitats juvenils i la Regidoria**, afavoreix la consolidació de les entitats, i possibilita realitzar activitats de manera conjunta.

El PLJ pot ser una eina per **enfortir aquesta col·laboració entre el teixit associatiu juvenil i la Regidoria de Joventut**, a través de mecanismes i actuacions encaminades a recolzar les entitats, i fomentar-ne la creació de noves.

Com dèiem, les entitats formals són un canal o espai de participació, però n'hi ha d'altres que s'estructuren a través d'altres vies, com poden ser els col·lectius de joves o els grups no formals que poden tenir interessos comuns. D'aquesta manera, l'existència del PLJ reforça totes les vies existents encaminades a implicar la participació de les entitats o col·lectius juvenils, estiguin formalment constituïts o no, i dels joves a nivell individual.

- **El treball en valors. Joventut implicada i compromesa.**

Els i les joves tenen diverses opcions, algunes d'elles allunyades de les administracions, per implicar-se de manera activa en la transformació social

del municipi. Des de la Regidoria de Joventut es pot recolzar aquelles **iniciatives de transformació social** impulsades des de la població jove, orientades a millorar diferents aspectes de la vida de les persones.

En aquest sentit, el Pla Local de Joventut és una eina que fomenta la creació i recolza dinàmiques ja existents, orientades a transformar la societat i a donar resposta a algunes necessitats de la població jove. Per altra banda, també serveix per abordar de manera transversal **el treball de certs valors**, que és important fomentar, com poden ser els de no discriminació, tolerància, solidaritat, cooperació, igualtat, no violència, civisme, etc.

▪ **Enfortiment de la cohesió social i la igualtat d'oportunitats**

Les polítiques de joventut són una bona eina per fomentar i afavorir la cohesió social, a través del **treball de proximitat** amb la població jove del municipi. El PLJ pot incidir en polítiques que fomentin la **interacció entre la gent jove**, impulsant la **realització d'activitats**, la creació **espais comuns**, i potenciant les **relacions interpersonals** de la gent jove i la mobilitat dins el municipi. Per altra banda, també es poden dissenyar iniciatives per **actuar sobre les desigualtats socials** existents entre la població jove, incidint sobre aspectes que poden debilitar la cohesió social.

A través del PLJ s'han d'establir **mecanismes de coordinació entre la Regidoria de Joventut i les entitats i agents socials** que treballin amb la població jove, que permetran abordar de manera conjunta aspectes que reforçaran la cohesió social al municipi.

3 LA DECISIÓ D'APOSTAR PER UN PLJ

A l'hora d'endegar la realització del PLJ en el municipi, s'han de tenir en compte certs elements crítics que han d'assegurar la implicació i assoliment dels plantejaments i objectius marcats.

Si aquests elements no es tenen en compte o no es reforcen amb els recursos, les dinàmiques i eines adequades, amb el PLJ no s'assolirà els objectius que estem cercant, com poden ser el d'oferir majors oportunitats als nostres joves, cercar la plena ciutadania, millorar la seva qualitat de vida, potenciar la cohesió social, etc.

En aquest darrer apartat, pretenem resumir aquells **elements determinants que converteixen el PLJ en una declaració política d'intencions, i que s'han de tenir present abans d'endegar el procés d'elaboració del PLJ.**

Aquests elements han de garantir per una banda la consolidació de la regidoria de Joventut, i per l'altra, assegurar que el PLJ es desenvolupi amb el màxim de garanties per al seu desplegament posterior.

A continuació s'exposen algunes reflexions que caldrà tenir presents a l'hora d'iniciar el procés d'elaboració d'un PLJ:

Puc garantir un lideratge polític i tinc el convenciment de poder tirar endavant el projecte del PLJ?	☒
Compto amb el recolzament polític de l'alcalde i de la resta de l'equip de govern?	☒
Tinc garanties de poder comptar amb la participació de la població jove tant en l'elaboració de la Diagnosi, com en la realització del Document del Pla i en la posterior implementació?	☒
Està garantida la implicació d'altres agents que treballen en l'àmbit juvenil en la realització i desplegament del PLJ?	☒
Compto amb els recursos necessaris (humans, econòmics, materials, etc) que garanteixin el correcte desenvolupament del PLJ?	☒
Existeixen condicions d'estabilitat per poder realitzar una temporalització i planificació a mig/llarg termini del PLJ?	☒

4 ELEMENTS I ESTRUCTURA BÀSICA DEL PLA LOCAL DE JOVENTUT

En aquest darrer apartat del document, pretenem aportar un model d'estructura del PLJ, així com recomanacions pràctiques que poden ser d'ajuda en el moment de engegar el procés d'elaboració del Pla.

En funció de la nostra realitat municipal, i **per tal que el Pla sigui el màxim de realista**, haurem d'adaptar la seva estructura i contingut, per tal que s'adeqüi a les necessitats i aspiracions de cada municipi.

4.1 Recomanacions pràctiques per a elaborar el PLJ

Un primer pas, un cop decidit que es vol engegar el procés d'elaboració del PLJ, és comunicar-ho a la resta de regidories, tant a nivell polític com tècnic, per tal d'informar-los, i per establir mecanismes de col·laboració que seran necessaris per la correcta realització del PLJ.

El Pla Nacional de Joventut de Catalunya, divideix en 7 eixos els àmbits d'actuació: Treball, Educació, Habitatge, Salut, Participació, Cultura i Oci, i Cohesió social. Tot i això, les diferents estratègies municipals, i els Plans d'acció municipals, fan que aquesta divisió per eixos pot fer recomanable introduir altres àmbits estructurals en el PLJ, com per exemple: Informació i comunicació, Espai Públic i urbanisme, Mobilitat, etc.

Aquesta divisió per eixos, serveix per estructurar tots els elements que conformen el Pla. Per a elaborar el PLJ es poden diferenciar dues parts a treballar relacionades entre si:

- La primera fase és la Diagnosi, on s'estudia la realitat juvenil del municipi i es recullen els diferents recursos dels que es disposa. D'aquests dos elements, sorgeix el document de diagnosi, on es detalla la realitat municipal i s'apunten les principals línies estratègiques a seguir i que es desenvoluparan en la segona fase.
- La segona fase, anomenada Disseny o Document del PLJ, recollirà com a mínim, els objectius generals i específics, i les actuacions per a cada eix d'actuació que volem treballar. També recollirà un model d'Avaluació del PLJ, una descripció metodològica (d'elaboració i desplegament del PLJ), i una calendari de les actuacions que es realitzaran.

PROPOSTA D'ESTRUCTURA D'UN PLJ

A. FASE DE DIAGNOSI:

- Introducció.
- Visualització de les polítiques de joventut que es desenvolupen al municipi.
- Anàlisi de la realitat juvenil.
 - Anàlisi quantitativa.
 - Anàlisi qualitativa.
- Document de diagnosi.

B. DOCUMENT DEL PLA LOCAL:

- Marc conceptual, marc legal i Missió del PLJ.
- Definició d'objectius generals i específics.
- Programes i actuacions.
- Metodologia del PLJ.
- Comunicació del PLJ.
- Recursos disponibles.
- Model d'avaluació del PLJ.
- Calendari d'implementació o Temporalització.

4.1.1 Fase de Diagnosi

Com s'ha apuntat anteriorment, la fase de Diagnosi ha de permetre diposar d'una fotografia de la realitat juvenil al municipi, i de les polítiques de joventut que s'hi desenvolupen. És el document de base, a partir del qual, es definiran els objectius i actuacions que es recolliran en el Disseny o Document del PLJ.

Aquesta fase de Diagnosi consta de tres apartats: la Visualització, l'Anàlisi de la realitat juvenil, i finalment, el document de diagnosi.

▪ **Visualització**

La visualització ha de recollir el **conjunt de polítiques de joventut** que es desenvolupen al municipi, i servirà per evidenciar el treball que s'està realitzant des de la Regidoria de Joventut. És a dir, ha de reflectir **totes les actuacions** (activitats, serveis, projectes, espais o òrgans de participació juvenil, etc.) que es realitzen al municipi impulsades des de la Regidoria de Joventut, però també aquelles destinades a la població jove i que estan realitzades des de altres regidories de l'Ajuntament, altres administracions, i des del teixit associatiu municipal.

ATENCIÓ!

Un possible model de fitxa per recollir la informació necessària per a la visualització:

1. Nom de l'Àrea o Regidoria que realitza l'actuació.
2. Nom del projecte o actuació.
3. Breu descripció del projecte o actuació.
4. Nom d'altres regidories implicades en el desenvolupament de l'actuació.
5. Nom d'altres institucions o entitats implicades en el desenvolupament de l'actuació.
6. Mecanismes de coordinació existents.

Per facilitar aquesta recollida d'informació, es pot fer servir una fitxa model. Els responsables tècnics de la Regidoria de Joventut ompliran una fitxa per a cada actuació que s'impulsa des de la regidoria.

Per altra banda, faran arribar al personal tècnic de la resta de regidories les fitxes en blanc, per tal que facin el retorn amb les actuacions adreçades als joves realitzen des de la seva regidoria.

En aquest primer punt, el sistema de recollida pot ser de diferents formes: enviament de fitxes per correu electrònic, reunions amb les diferents àrees tècniques implicades, etc. Es recomana informar no només a la resta d'àrees, sinó també al personal polític, per tal d'aconseguir la màxima implicació i difusió del procés que s'està iniciant.

Quan s'hagin recollit totes les fitxes, i per tant, quan es compti amb la informació del conjunt d'actuacions adreçades a la població jove que es realitzen al municipi, aquesta s'organitzarà seguint els eixos dels diversos àmbits temàtics en que s'ha decidit que s'estructurà el PLJ. Aquesta estructura d'eixos es mantindrà a la resta de documents que conformaran el Pla.

La visualització ha de recollir també altres aspectes:

- Els **recursos funcionals** destinats a la població jove, és a dir, els espais o equipaments juvenils municipals. També pot recollir aquells espais o equipaments no exclusius per a joves, però que acostumen a ser utilitzats per joves del municipi (poliesportius, escola de música, sala de concerts, etc)
- Els **recursos humans** amb que compta la Regidoria de Joventut, especificant les categories professionals i les jornades laborals.
- El **pressupost de la Regidoria de Joventut**, el pressupost total municipal, i el percentatge del que representa el pressupost de joventut respecte el total de l'Ajuntament.

També pot recollir altres aspectes que es considerin d'interès, com per exemple les entitats juvenils existents al municipi, o altres entitats que tot i no ser pròpiament juvenils, si que compten amb una participació important de joves.

▪ Anàlisi de la Realitat Juvenil

En aquest apartat, es recollirà informació sobre la població juvenil del municipi, el que permetrà un major coneixement de la realitat que viuen els i les joves, element fonamental per dissenyar polítiques de joventut eficaces, realistes i adaptades a les necessitats juvenils .

És recomanable combinar estratègies quantitatives i qualitatives, per obtenir una informació el més exhaustiva possible.

- **Anàlisi quantitativa:** Es realitzarà un recull de dades estadístiques que ens permetrà tenir una **fotografia objectiva** de la realitat juvenil del municipi. Per tal d'estructurar la informació, aquesta s'organitzarà seguint els eixos que s'han establert en el PLJ, afegint a més un apartat destinat a la informació demogràfica. És recomanable començar recollint les **dades demogràfiques** del conjunt de la població del municipi, per continuar amb les característiques demogràfiques específiques de la població jove. Un cop analitzats els aspectes demogràfics, es poden analitzar **elements socioeconòmics**, com poden ser els relacionats amb el treball, l'educació, l'habitatge o la mobilitat juvenil.

En tots els casos, és important realitzar una **anàlisi temporal**, comparant les dades actuals amb les d'anys anteriors, i per altra banda, realitzar una **anàlisi territorial**, comparant les dades del municipi amb les de la Comarca i les del conjunt de Catalunya, ja que això ens ajudarà a contextualitzar la realitat municipal.

Existeixen diverses **fonts de dades**, moltes d'elles accessibles a través d'Internet, on es pot trobar informació que ens ha d'ajudar a realitzar una anàlisi quantitativa més exhaustiva, com per exemple: IDESCAT, INE, Padró continu municipal, Departament de Treball, Departament d'Educació, programa Hermes de la Diputació de Barcelona, etc. Per altra banda, també es poden utilitzar estudis ja existents, que poden aportar dades que poden ser d'interès per a l'anàlisi de la realitat juvenil.

La Direcció General de Joventut de la Generalitat de Catalunya posa a disposició dels tècnics municipals una eina per facilitar l'anàlisi de les dades estadístiques, anomenat EDE (Explotació de Dades Estadístiques). És una eina útil, ja que pot servir com a base per a l'anàlisi d'una gran part de dades estadístiques, organitzades per eixos temàtics (demogràfiques, educació, treball i habitatge). Cal tenir present però, que algunes de les dades que es recullen a través de l'EDE, provenen del Cens de població que es va realitzar l'any 2001, i per tant estan desfasades. Tot i això, podem fer servir les bases de dades municipals per actualitzar algunes d'aquestes dades.

ATENCIÓ!

Dades que poden ser d'interès:

- Demogràfiques pel conjunt de la població municipal: Nombre total d'habitants, estructura per sexe i edats de la població, índex d'envelliment de la població, naturalesa de la població per lloc de naixement, etc.
- Demogràfiques per la població jove municipal: Nombre total de joves, estructura dels joves per sexe i edat, naturalesa de la població jove per lloc de naixement, índex d'immigració juvenil, migracions internes i externes de la població jove, etc.
- De l'àmbit educatiu: Nivell formatiu de la població jove, nivell formatiu en funció del sexe, índex de fracàs escolar, matriculacions en funció de la titularitat del centre educatiu, percentatge de joves immigrants matriculats respecte el total de població jove matriculada, etc.
- De l'àmbit laboral: Taxa d'ocupació juvenil, taxa d'atur juvenil, taxa d'activitat juvenil, principals sectors econòmics on treballen els i les joves, mobilitat per motius laborals, etc. És recomanable, sempre que sigui possible, fer un anàlisi d'aquestes dades en funció del sexe, i realitzar una comparació amb el conjunt de la població municipal.
- De l'àmbit de l'habitatge: joves emancipats de la llar familiar, règim de tinença dels habitatges, preu metre quadrat de l'habitatge al municipi, etc.
- Etc.

Una opció per complementar l'anàlisi estadístic (dades objectives), és la realització d'una enquesta entre la població jove, ja que ens aportaria informació més subjectiva dels i les joves del municipi. Cal tenir present però, que realitzar una enquesta comporta un volum important de feina (disseny de la mostra representativa, disseny del qüestionari, realització de l'enquesta, buidatge de les dades, i anàlisi de les dades), i per tant, acostuma a tenir un cost molt elevat.

- **Anàlisi qualitativa:** Existeixen diverses eines per a realitzar una anàlisi qualitativa, però les més adients a l'hora de realitzar l'anàlisi de la realitat juvenil són els grups de discussió, i en menor mesura l'entrevista.

El **grup de discussió** (GD) és una eina molt útil per poder recollir les impressions que els i les joves tenen sobre la vida al municipi. A través dels GD obtindrem informació subjectiva de com perceben els i les joves la seva experiència vital, quines són les necessitats i problemàtiques existents al municipi, les seves aspiracions, inquietuds, etc.

Cal tenir present que els GD, a diferència de l'enquesta, no es basen en termes de representativitat estadística. Tot i això, és important que entre els i les participants dels GD, estiguin presents joves que responguin a la heterogeneïtat de la població jove.

El nombre de grups de discussió que és recomanable realitzar variarà en funció de la mida poblacional del municipi i dels recursos existents per poder realitzar-los. En tots els casos però, és recomanable realitzar, a més dels grups de discussió amb joves, un GD amb professionals que treballen directament amb joves, per poder tenir una visió més completa de la realitat juvenil.

ATENCIÓ!

Possible composició dels grups de discussió:

- Joves de 15 a 19 anys.
- Joves de 20 a 24 anys.
- Joves de 25 a 29 anys.
- Joves de les entitats juvenils.
- Joves del Consell Municipal de Joventut (o de l'òrgan de participació estable) en el cas d'existir.
- Professionals o agents socials que treballen en l'àmbit juvenil.

La convocatòria dels grups d'entitats juvenils i de professionals acostuma a ser senzilla. Pel grup de professionals es poden convidar tècnics municipals d'altres regidories, treballadors o educadors socials, personal dels IES, agents de salut, policia local, empresaris de l'oci nocturn, etc.

Una manera d'assegurar l'èxit d'assistència al GD de 15 a 19 anys, és convidar als delegats de classe dels centres educatius de secundària.

Els grups de 20 a 24 i de 25 a 29 són els que acostumen a presentar major dificultat de convocatòria.

És recomanable que el nombre de joves participants en cada grup de discussió oscil·li entre 8 i 12, tot i que és viable realitzar GD amb menys o més presència de joves.

A l'hora de realitzar els grups de discussió, és important comptar amb dues persones per dirigir-lo, una dinamitzant la conversa entre els i les joves i introduint els temes que volem tractar, i l'altre recollint per escrit tot allò que es diu en el GD, que ens ha de servir per fer l'informe. És important també, que la persona que ha de dinamitzar el grup, ho faci sobre un guió previ, que reculli totes les temàtiques que es volen treballar en el GD. Es realitzarà un informe de cada GD, on es recollirà tota la informació sorgida en el transcurs de la realització del GD.

Per tal de garantir que els continguts dels informes dels GD són correctes, és recomanable fer arribar els informes als participants, per tal que puguin llegir-ho, i fer un retorn amb aportacions o correccions.

L'entrevista és una eina que ens pot permetre aprofundir més en alguns aspectes que són d'interès i ens pot servir per recollir l'opinió de persones rellevants, que considerem especialment ben informades, o que la seva opinió pot tenir un pes important (Alcalde/essa, Regidor/a de Joventut, líders de les joventuts del partits polítics, joves destacats de moviments o grups juvenils, etc). L'entrevista és un complement als GD,

però no és imprescindible realitzar-les per aconseguir una anàlisi de la realitat juvenil complerta, tot i que pot ser-nos útil per enriquir la informació amb la que treballarem.

Així doncs, en l'anàlisi de la realitat juvenil, comptarem amb el document d'anàlisi estadística, els informes dels grups de discussió, i en cas d'haver-ne realitzat, l'informe del resultat de l'enquesta, i les transcripcions de les entrevistes.

▪ Informe de Diagnosi.

L'informe de diagnosi es construeix a partir de la informació obtinguda a través dels documents que s'han elaborat anteriorment, és a dir, a través de l'anàlisi de la realitat juvenil i la visualització. En aquest document **s'estructura i es dota de coherència** a la multitud d'informació de la que es disposa, de manera que puguem tenir una fotografia de la realitat municipal.

No es tracta tan sols d'unificar la informació, sinó que cal donar-li un sentit, de manera que ens sigui útil per poder entendre millor les circumstàncies de vida de la gent jove del municipi. L'estructura de l'informe de diagnosi no té perquè coincidir amb els eixos que s'han definit pel PLJ, tot i que sí que cal que es reculli la **informació més destacada** per a cada àmbit, ja que cada realitat municipal, pot aconsellar destacar aspectes particulars, que apareixen com a fonamentals en la vida dels joves.

Per altra banda, en aquest document es pot començar a **apuntar certes línies estratègiques o possibles actuacions destacades**, que han aparegut en el transcurs de la realització de l'anàlisi de la realitat juvenil, i que poden servir per orientar la definició dels objectius del PLJ.

En definitiva, l'informe de diagnosi ha de recollir els elements més destacats que ens ajudin a conèixer **com viuen els i les joves**, quines necessitats, inquietuds i aspiracions tenen, i **què s'està fent** des de l'administració municipal per donar resposta a aquestes necessitats i inquietuds.

Un cop elaborat l'informe de diagnosi, és convenient fer-lo arribar als responsables tècnics de les diferents regidories que realitzen actuacions en matèria de joventut, per tal de **validar l'informe**. També és recomanable que aquesta **validació es faci a nivell polític**, especialment de la Regidoria de Joventut.

Si en el municipi existeix un òrgan de participació estable, com pot ser un Consell de Joves, també seria convenient que participessin en la validació d'aquest informe.

4.1.2 Document del Pla Local

Aquesta fase és la que recull la planificació estratègica dels àmbits i eixos sobre els quals es vol incidir. Com s'ha comentat, una proposta a seguir és la marcada pel Pla Nacional de Catalunya, tot i que es pot modificar en funció de cada Pla d'Actuació Municipal.

- **Marc conceptual, Missió i Visió del PLJ.**

En aquest primer punt de la fase de Document del PLJ, es fa necessari la introducció d'aquells plantejaments polítics que identifiquen la necessitat d'actuar o intervenir sobre la població jove del municipi. Aquest apartat que anomenem Missió, més conceptual i dirigit a dotar de contingut el document, ha de plasmar quin és la realitat de les polítiques de joventut al nostre municipi, quin és el sentit que se li dóna al PLJ en relació a les polítiques municipals, quins són els grans objectius als quals volem arribar (és a dir, quin tipus de societat volem en el nostre territori, cap a on volem anar, el perquè d'aquest PLJ, etc.).

En termes generals, la Missió també s'acompanya del que anomenem Visió, lligat a l'anterior, i és on s'exposa **de forma transversal com es pretén aconseguir** el que hem identificat com a objectius a assolir. La Visió comprèn doncs els instruments amb els quals es pretén aconseguir els objectius marcats.

- **Definició d'Objectius generals i específics**

EL PLJ ha de contenir, i lligat al primer apartat de la Missió i Visió del PLJ, **una identificació i definició d'uns objectius estratègics o generals**, que han d'anar en relació amb els continguts principals obtinguts en el document de diagnosi.

Aquests objectius, se'n poden definir un o més per a cada eix d'actuació, hauran de ser el màxim de realistes possibles, tenint en compte que persegueixen assolir o modificar una situació detectada, però marcant sempre uns criteris de realisme i eficàcia, criteris que identifiquen la pròpia essència del PLJ.

Els objectius i els resultats que s'esperen obtenir, per tal que siguin el màxim d'operatius, s'han de poder avaluar, i perquè així sigui, s'han d'establir indicadors quantitatius o qualitius. En l'apartat d'avaluació d'aquest document s'especificarà més aquest punt.

Els objectius generals, tal i com es pot preveure, estableixen uns objectius marc per a cada eix desenvolupat, però per tal de fer-los més operatius i adaptables a les necessitats, es poden establir un seguit **d'objectius específics** que depenen de cada objectiu general, però que especifiquen i determinen quin és el resultat o objectiu determinat que s'està perseguint.

D'aquesta manera, els objectius generals establiran una primera línia a assolir, i els objectius específics, desenvoluparan aquests objectius generals d'una manera més concreta, i facilitaran l'assoliment d'allò que s'ha plantejat.

És també en aquest punt, on s'han de definir aquells **programes o actuacions que es volen realitzar, i que estaran determinades pels objectius generals i específics**. D'aquesta manera, es pot optar per treballar a través de programes o projectes, que d'una forma més àmplia recolliran les actuacions que es volen desenvolupar per a cada eix d'actuació. També, i en funció de cada marc municipal, es poden desenvolupar aquelles actuacions més concretes que es volen realitzar, és a dir, com s'assolirà allò que s'ha determinat a través de l'objectiu general i de l'objectiu específic. Un esquema visual d'aquest plantejament estratègic seria el següent:

Eix d'actuació → Objectiu general → Objectiu específic → Programa o Actuació

ATENCIÓ!

Identificar aquells objectius generals i específics més importants per a cada eix és una tasca relativament senzilla si s'ha treballat intensament l'apartat de Diagnosi.

Per tal de donar una major cohesió i enriquir aquest apartat més operatiu del PLJ, es recomana una participació no només de l'equip de la Regidoria de Joventut, sinó arribats a aquest punt, demanar una implicació a la resta de regidories i àrees municipals, ja que el PLJ recollirà molts objectius i actuacions que fan necessaris el treball interdepartamental.

Així doncs, s'ha de dissenyar els objectius i les actuacions en funció no només de la Regidoria de Joventut, sinó que s'ha de vetllar, i seguint una òptica de integralitat, per la implicació de la resta d'àrees municipals.

▪ **Programes i actuacions**

En aquest apartat s'ha d'identificar com es vol aconseguir allò que s'ha establert en l'objectiu general i en l'objectiu específic. És doncs la materialització de la necessitat o problemàtica detectada, i serà el mitjà visible que arribarà als i les joves.

En funció del criteri, es pot apostar pel treball a través de **programes**, plantejaments que pretenen assolir un o més objectius des d'una òptica global o integral, o a través d'**actuacions**, que a diferència dels programes, són més específiques per a resoldre necessitats concretes.

Tots dos instruments són el mitjà visible que els i les joves del municipi rebran, per la qual cosa, en el moment de dissenyar-les i sempre que sigui possible, s'ha d'intentar que els i les joves hi participin. Aquesta

participació però, es pot definir com a participació final (*jove consumidor d'actuacions*) o bé com a participació inicial, en el moment de dissenyar i plantejar els programes i actuacions que es volen realitzar. Si s'aposta per aquesta via, segurament s'aconseguirà una major implicació i acceptació entre els i les joves.

Com ja s'ha comentat, tots dos instruments responen a una lògica operativa que ve definida per la pròpia estructura del PLJ. En aquest moment, també s'han de plantejar uns criteris o indicadors d'avaluació que permetin analitzar si s'està assolint realment allò que s'havia identificat.

És molt important definir per a cada programa o actuació uns indicadors d'avaluació (quantitatius i/o qualitius) que permetin una posterior anàlisi dels resultats obtinguts. De sistemes i mecanismes d'avaluació n'hi ha molts, així com moments o etapes, avaluació inicial, de procés, de resultats, etc.

ATENCIÓ!

Un possible model de fitxa de programa o d'actuació podria ser el següent:

1. Nom de l'eix al qual pertany.
2. Nom del programa o de l'actuació.
3. Objectiu general i objectiu específic al qual pertany.
4. Descripció del que es pretén realitzar.
5. Indicadors d'avaluació del programa o actuació.
6. Descripció de les àrees/serveis/agents que el desenvoluparan.
7. Beneficiaris del programa o actuació.

Es recomana que en aquesta fase d'identificació de programes i actuacions, es realitzi almenys una trobada o procés participatiu amb els i les joves, per tal d'implicar-los en aquesta fase, i també per que puguin aportar nous plantejaments o actuacions a desenvolupar.

Des de la Regidoria de Joventut s'ha de definir prèviament quin és el paper que es vol donar als i les joves, així com determinar certs límits a la participació: límits legals, límits tècnics, límits funcionals i límits pressupostaris.

La identificació d'aquests límits afavorirà la no generació de falses expectatives entre la població jove del municipi.

▪ **Metodologia del PLJ**

Aquest apartat del PLJ és on s'ha d'especificar quins criteris metodològics es duran a terme per a implementar els programes i actuacions previstos en aquesta fase de Disseny.

És important, tal i com s'ha recollit en les anteriors fases, que tan en la fase de definició d'objectius i en la fase de definició dels programes i actuacions, es compti amb el recolzament de la resta de regidories de l'Ajuntament.

Si es realitza un treball transversal de gran intensitat, aquest apartat de metodologia serà relativament senzill, ja que només s'haurà de descriure com s'ha definit el procés de realització dels programes i actuacions, és a dir, qui les durà a terme, el personal necessari, les reunions de coordinació que es realitzaran, el pressupost destinat per a la realització dels programes, el suport que es rebrà de la resta d'àrees municipals, de la resta d'administracions supramunicipals, el suport de les entitats juvenils, etc.

També en aquest apartat, s'ha de recollir quina metodologia s'ha utilitzat per a la realització del PLJ, així com dels mecanismes que es preveuen i que neixen a partir d'aquest, per al foment del treball coordinat i transversal entre regidories, com ara els Grups de treball transversals, taules de treball tècnic, taules de treball polític, taules de treball amb agents juvenils del municipi, etc.

▪ **Comunicació del PLJ**

Per tal de donar a conèixer tot el que el PLJ conté, així com fer-lo arribar a la població jove del municipi, és important dissenyar un programa o pla de comunicació específic per a la població jove. Aquest pla ha de contenir el sistema en què es pretén donar a conèixer totes les polítiques i actuacions que es pensen desenvolupar, els serveis existents al municipi d'interès pels i les joves, etc.

S'ha de tenir en compte el públic al qual ens dirigim, sobretot pel que fa al llenguatge a utilitzar i al seu disseny, però també i més important, són els mitjans amb els quals volem arribar-hi, com per exemple, canals virtuals, planes web, xarxes socials, webs 2.0, edició del PLJ en paper, etc.

▪ **Recursos disponibles**

Tot i que aquest apartat ja queda recollit en la fase de Diagnosi, pren protagonisme en aquesta part del PLJ, ja que és necessari conèixer i actuar en mesura en relació als recursos dels què es disposa. D'aquesta manera, per engegar no només el PLJ sinó totes els programes i actuacions que d'ell se'n desprenen, s'han d'identificar els recursos humans, tècnics, materials i pressupostaris dels que es disposa.

▪ **Model d'avaluació del PLJ**

El model d'avaluació del PLJ ha de permetre poder redefinir i determinar si realment s'està assolint allò que s'ha volgut treballar.

Els objectius generals i específics del PLJ han de permetre ser quantificats i avaluats, ja sigui mitjançant indicadors quantitius o qualitius, però de res serveix si es planifica a mig/llarg termini però no dotem al PLJ de les eines necessàries per poder ser avaluat.

En aquest sentit, el PLJ és una eina dinàmica i flexible, ja que a través d'aquesta sèrie d'indicadors per a la seva avaluació, es podrà conèixer si realment s'està actuant sobre aquella necessitat o problemàtica detectada.

Així doncs, el model d'avaluació del PLJ ha de ser el mateix que avalua els objectius generals i específics. Es podrà conèixer el nivell d'impacte de les nostres actuacions a través dels propis indicadors que es preveuen, però amb la creació d'indicadors per als objectius s'estarà assolint un nivell més ampli de coneixement i d'impacte real de les polítiques de joventut que s'estan desenvolupant a través del PLJ.

ATENCIÓ!

El model d'avaluació del PLJ ha de ser creat a través de sistemes d'indicadors, que siguin realistes i eficaços, per tant, s'ha de pensar bé on volem arribar i com podem avaluar els resultats que s'esperen obtenir.

De res servirà crear un macro sistema d'indicadors d'avaluació amb indicadors i criteris de recollida de dades complexes, el sistema sempre ha de seguir una estructura que estigui a l'abast dels propis mitjans dels que disposi la Regidoria.

Es recomana doncs realitzar una avaluació sistemàtica de totes els programes i actuacions que es duguin a terme, i combinar-ho, amb tres moments per avaluar el PLJ: a l'inici, a mig PLJ i al final. Aquestes tres fases d'avaluació permetran reorientar i modificar els continguts del PLJ (objectius, actuacions, indicadors, etc.) en funció del que s'hagi anat detectant.

Si només es realitza una avaluació al final del PLJ serà pràcticament impossible recollir els indicadors creats, pel que s'ha de seguir una planificació en paral·lel al desplegament del PLJ, i estructurar aquesta avaluació en tres etapes espaiades en el temps.

Una de les preguntes que sorgeixen a l'hora d'avaluar es decidir qui s'encarrega de realitzar aquesta avaluació. En un primer moment, es recomana que la recollida d'indicadors siguin realitzada pel propi personal de la Regidoria, però l'avaluació i la presa de decisions, es realitzi a través de jornades de participació amb els i les joves, per tal d'enriquir i detectar possibles canvis a realitzar.

▪ **Calendari d'implementació o temporalització**

El calendari ha de recollir la previsió temporal dels programes i/o actuacions que es tenen previst desenvolupar. D'aquesta manera, en una graella, per una banda tindrem les diferents actuacions previstes, i per l'altra, els mesos o trimestres que ocupen el desplegament del PLJ durant el mandat. Es tractarà de marcar en quin moment temporal es desenvoluparan les actuacions i/o programes previstos per a cada eix o àmbit d'actuació del PLJ.

Tot seguit us proposem un model de graella:

ÀMBIT O EIX 1			2011				2012				2013				2014			
OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS	ACTUACIONS PROGRAMES	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T
OBJECTIU 1	OBJECTIU 1.1	ACTUACIÓ 1																
		ACTUACIÓ 2																
OBJECTIU 2	OBJECTIU 2.1	ACTUACIÓ 3																
	OBJECTIU 2.2	ACTUACIÓ 4																
		ACTUACIÓ 5																
		ACTUACIÓ 6																

5 Bibliografia

- *Joventut i Polítiques de Joventut. 25 aportacions. Col·lecció Documents de Treball. Varis autors.* Diputació de Barcelona. 2007.
- *Polítiques locals de joventut. Criteris, eines i recursos.* Col·lecció Estudis. Pep Montes. Diputació de Barcelona. 2009.
- *Com fer un Pla Integral de Joventut. Col·lecció Sinèrgia.* David Brunet i Garcia. 2002.
- *L'anàlisi de la realitat juvenil.* Col·lecció Sinèrgia. Pau Serracant i David Brunet. 2002.
- *Avaluació de Plans Locals de Joventut.* Col·lecció Sinèrgia. Lluís Tolosa i David Brunet. 2002.
- *Els grups de discussió pas a pas. Observatori Català de la Joventut.* Generalitat de Catalunya.